

tot un procés de presa de consciència perquè amb la nostra filla gran de seguida en parlàvem, de política. Obertament, perquè aquí a casa hi passava gent molt diversa amb maneres de pensar ben diferents a les que regnaven en aquell temps. No us penseu, però, que tot era tan senzill. A mi, això també em va costar perquè hi havia qui no ho veia bé, qui no entenia aquesta presa de consciència feta de mica en mica però inexorablement. Amb conflictes interiors inclosos, és clar!

I també canvis en l'aprofitament de la terra i en l'ofici de pages, oi?

Això també. De fet, vaig implicar-me ben a fons en el canvi en l'explotació agrícola de Can Burguès, al costat del meu home. Així, des dels anys seixanta vam anar eixamplant les maneres i els sistemes de treball posant, primer, una granja de porcs i després de pollastres, alhora que començàvem a substituir els cultius tradicionals per la plantació de pomeres i presseguers. I regats gota a gota, ja aleshores! Va ser un gran moment en què la pagesia tradicional també havia de fer el tomb i haig de dir que nosaltres vam ser uns dels primers.

Vosaltres vàreu viure uns moments històrics de grans canvis

Molt interessants, realment. Ha estat un canvi necessari pel món i per la gent. No podíem continuar d'aquella manera, tan encarcerats! Vam viure en directe moments molt intensos. De fet, estimes tan i tan els fills que encara que siguin tan diferents dels pares, els vols comprendre i, vulguis que no, et fiques a fons en les seves inquietuds i vivències. T'hi fiques. Primer els vols entendre i després el entens. I, de fet, acabes vivint amb més tranquil·litat de consciència.

I també has estat un membre actiu de grups com el del "pa amb tomàquet".

Sí, a mi sempre m'ha agradat molt relacionar-me amb la gent i tot el que és cultura

m'agrada molt. Sobre això, haig de dir que a mi m'hagués agradat molt estudiar però, és clar, acabada la guerra tot era molt difícil. Els sous eren molt justos i no em van poder pagar els estudis. Cada any, a casa meua, em deien: "sí, l'any que ve aniràs a estudiar a les escolàpies de Sabadell". Però cada any hi havia algun impediment i només vaig poder estudiar ben poca cosa. Amb les ganes que en tenia! Jo volia fer medicina i sempre he enyorat no haver pogut estudiar. Per això, sempre que he pogut aprendre ho he aprofitat i el grup "pa amb tomàquet" em va agradar molt i encara hi vaig sempre que puc. En un primer moment els actes que feien tenien un punt que sobrepassava l'acte estrictament cultural. En Ballester, en Farriol, en Muñoz i tanta altra gent van marcar-me: hi va haver moments de tot, però van obrir la perspectiva. Per exemple, en el moment en què l'Assemblea de Catalunya ens havia il·lusionat tant, una bona colla de gent del "pa amb tomàquet" ens reuníem a la rectoria de Lliçà d'Amunt i un vespre vam dir, "au vinga! anem a plantar cartells de l'Assemblea". Vam agafar la furgoneta, hi vam encabir galledes, raspalls i cola, i vinga enganxar cartells a Santa Eulàlia. Quan ja érem a la Sala i ja marxàvem, ens diuen que la Guàrdia Civil estava venint! Vam agafar el camí de Can Torras i amunt, camps a través. Una estona després, quan ens va semblar que ja érem fora de perill, vam fer cap a casa, però a les sis del matí ja ens trucaven. Que amaguéssim les escombres i les galledes, que havien agafat en Jaume Farriol i la Carme Prim, i que estaven declarant... Bé, finalment no va passar res, però un bon fart de córrer!

Però tu també vas fer coses pel teu compte. Vas muntar una escola, oi?

Ho vam fer amb la Montserrat Pallarès. Ella era infermera i anava per les cases quan calien els seus serveis. És clar, tot i que les famílies cuidaven tan bé com podien els fills i filles, veia que era necessari que una institu-